

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-02-20
Besvaras senast
2025-02-26 kl. 12.00

Till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:818 Effekter av slopat strandskydd

Klimatförändringarna blir alltmer kännbara. Denna vecka rapporterar Dagens Nyheter att invånarna i skånska Axeltöfta kan behöva överge sina hus och hem på grund av att Landskrona kommun vill göra naturmark av ett område där det i dag finns cirka 50 strandnära stugor. Området används både för permanent- och fritidsboende, och över 100 personer bor i dag permanent i området. Det är en tragedi för de boende i området, som både satsat stora summor pengar på sina hus och byggt upp sina liv i området.

Bakgrunden är den kraftigt ökande risken för översvämningar från havet samt av Saxån, som flyter genom området. Detta framkommer i en kartläggning från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, som visar att ett så kallat 100-årsflöde i Saxån skulle översvämma hela området.

Klimatförändringarnas tilltagande effekter och konsekvenser för Sverige är välkända och väldokumenterade, och svenska myndigheter har presenterat en lång rad rapporter. Det är välkänt att kust- och strandnära bebyggelse är särskilt hotad.

I detta läge har regeringen lagt fram en proposition om att avskaffa det generella strandskyddet i hela Sverige, för små sjöar och smala vattendrag. Parallellt förbereder regeringen ännu mer omfattande lätnader av strandskyddsreglerna. För regeringen verkar behovet av klimatanpassning inte framstå som så akut.

Men i frånvaron av regelverk för klimatanpassning, samt ett upparbetat och tillräckligt resurssatt arbete på lokal och regional nivå för att integrera klimatanpassning i plan- och byggarbetet, utgör nuvarande strandskyddsregler även ett konkret skydd mot att nybyggnation drabbas av klimatrelaterade översvämningar.

Strandskyddsreglerna borgar också för att det finns utrymme runt vattendrag och sjöar för att göra klimatanpassningsåtgärder, som att återskapa ett meandrande landskap och anläggande av våtmarker. Vid borttagande av strandskyddet kan byggnader och anläggningar låsa fast den nuvarande utformningen.

Förutsatt att inte strandskyddet upphävs eller att andra hinder föreligger ger

strandsskyddsreglerna också försäkringsbranschen i större utsträckning möjlighet att leverera på sitt grunduppdrag: att erbjuda människor försäkringar av hus och hem.

Också försäkringsbranschen har vid upprepade tillfällen framfört skarp kritik mot lättnader i strandskyddet. Svensk Försäkring skriver exempelvis: ”Att påbörja nya storskaliga byggnationer av fastigheter och infrastruktur längs den svenska kustlinjen är direkt kontraproduktivt gentemot alla hållbarhetsmål. Klimatförändringarna kommer på sikt medföra en väsentligt höjd havsnivå.”

Vi kan inte annat än instämma med Svensk Försäkring: Regeringen saknar klimattänk när man vill lätta på strandskyddsreglerna. I frånvaro av strandskyddsregler skulle försäkringsbranschen i tilltagande utsträckning hamna i ett läge där de tvingas neka människor försäkring. Det skulle kunna slå mycket hårt mot dessa människors privatekonomi.

I likhet med en majoritet av svenskarna anser Miljöpartiet att Sverige behöver ett fortsatt starkt strandskydd, för att bevara känsliga ekosystem i kustzonen och för att trygga alla människors tillgång till stränder. Men att slopa det generella strandskyddet är också ett steg i helt fel riktning av klimatanpassningsskäl. I stället för att slopa strandskyddet bör reglerna stärkas med avseende på behovet av klimatanpassning. Det behövs också för att stärka landsbygdens skydd mot klimatförändringar.

Det är också ett välkänt faktum att kommunernas eget klimatanpassningsarbete generellt är eftersatt, att kommunerna ofta lider av både kompetens- och resursbrist och att länsstyrelsernas arbete är underfinansierat. Det finns heller inget system på plats för att förhindra strandnära byggnation av klimatanpassningsskäl.

Mot denna bakgrund är min fråga till statsrådet Romina Pourmokhtari:

Hur avser statsrådet att agera för att förhindra byggnation i högriskmiljöer i stort behov av klimatanpassning när det generella strandskyddet slopas enligt förslaget i regeringens proposition?

.....

Emma Nohrén (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch